

Альбом “September of My Years” (1965), створений Френком Сінатрою (у співдружності з аранжувальником Гордоном Дженкінсом) до свого 50-річного ювілею, являє собою певну рефлексію на тему сенсу людського життя, старіння, життєвого досвіду та самоаналізу особистості. Концептуальність платівки розкривається через втілення образу осені як символу пізнього етапу життя людини. У піснях альбому віддзеркалені різноманітні емоційні аспекти життєвого досвіду — від любові до смутку, від оптимізму до ностальгії та до осягнення глибинного сенсу буття. Загальну концепцію альбому особливо підсилюють композиції “The September Song”, “It Was a Very Good Year” і “This Is All I Ask”, створюючи відчуття зменшення людського часу та необхідності цінувати кожен момент життя.

Концептуальні альбоми Френка Сінатри, основані на втіленні єдиної авторської ідеї або емоційного стану, відіграли величезну роль у становленні та активному розвитку цього явища в популярній музиці ХХ ст.

Д. Янжула

**ФЕНОМЕН «ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ВОКАЛЬНОСТІ»
В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ТРОМБОНОВОМУ МИСТЕЦТВІ**

D. Yanzhula

**THE PHENOMENON OF “INSTRUMENTAL VOCALITY”
IN CONTEMPORARY UKRAINIAN TROMBONE ART**

Сучасний український музичний простір межі ХХ–ХХІ ст. постає як поле інтенсивних експериментів, де традиційні інструменти радикально змінюють своє історичне амплуа. Тромбон, чия роль тривалий час була обмежена образом «героїчного», «сигнального» або «урочистого» інструмента, у сольних творах останніх десятиліть зазнає глибокого переосмислення. Одним із найцікавіших напрямів цих змін є перехід від звичної гри до концепції «інструментальної вокальності».

Інструментальна вокальність у контексті сучасного авангарду не обмежується простим імітуванням співу чи використанням голосу виконавця. Це глибинна категорія, що передбачає перетворення інструмента на безпосередній медіум людської свідомості, здатний транслювати тонкі психологічні стани поза межами традиційних мелодичних структур. Тромбон у творах таких композиторів, як О. Щетинський та Л. Юріна, поступово втрачає свою «мідну» об'єктивність, натомість набуваючи рис суб'єктивного, «олюдненого» голосу.

Ключовим чинником формування цієї нової ідентичності стає тотальна семантизація технічних засобів. Кожен прийом гри перестає бути елементом віртуозності й стає семантичним знаком певного афекту чи внутрішнього поруху душі. Зокрема, особливе місце в цій системі посідає глісандо (*glissando*). Завдяки конструктивним особливостям кулісного апарату, тромбон здатен відтворювати безперервне, «безступеневе» ковзання, яке в новітній музиці трактується не як ефект, а як глибинний жест «зітхання» або «ламентациї». Це нівелює дискретність висот і наближає інструментальний тембр до фізіологічної широти людського дихання, втілюючи концепцію поступового згасання вольового начала.

Наступним важливим аспектом інструментальної вокальності є використання мікроінтерваліки та мікрохроматики. Чвертьтони та «плаваюча» інтонація дозволяють дестабілізувати висотну основу, створюючи акустичний образ глибокої

печалі, схлипування чи плачу. У такому контексті тромбон постає як «вокалізований медіум», де звук народжується не за законами акустики, а за законами людської психофізики. Це підкріплюється динамічною драматургією, побудованою на різких, часто невмотивованих перепадах гучності. Раптові переходи від граничного напруження до затихання ілюструють ефект голосу, що буквально «зривається» під тиском афекту, переходячи від крику до знесиленого пошепту.

Важливу роль у процесі «олюднення» інструмента відіграють сурдини. Вони перестають бути просто пристроями для зміни тембру. Наприклад, металева сурдина може передавати напруження та тривогу, а картонна — відчуття апатії та відстороненості від світу. Така зміна забарвлення звуку нагадує внутрішню розмову людини із самою собою, де емоції постійно змінюються.

Внаслідок таких пошуків народжуються нові форми творів, які можна назвати «психологічними виставами для одного інструмента». У таких творах традиційні жанрові назви (наприклад, «Арія») постають як своєрідні «інтелектуальні маски». Композитори відмовляються від лінійної розповіді на користь «форми-стану», де музична логіка вибудовується як фіксація внутрішньої процесуальності. Виконавець у цих умовах перестає бути відстороненим інтерпретатором тексту. Відбувається процес злиття особистості музиканта з інструментом, коли аудиторія сприймає не звук металу, а безпосередню екзистенційну напругу живої людини.

Отже, вихід тромбона за межі традиційного образу має важливу мету — повернути музиці її людське обличчя. Тромбон в українській музиці перетворюється на самостійного героя, здатного передати найскладніші думки та переживання. Така трансформація вимагає від соліста не лише технічної вправності, а й здатності до глибокого інтелектуального співавторства та акторського проживання кожного звукового жесту. Це стверджує нову роль виконавця як «універсального виконавця», чия творчість розгортається в просторі живої виконавської події, де кожен звук є частиною великої людської драми.

Р. Павлюк

**ЗНАЧЕННЯ САКСОФОННИХ ХРЕСТОМАТІЙ ТА НОТНИХ ЗБІРНИКІВ
УКРАЇНСЬКИХ АВТОРІВ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ — ПОЧАТКУ ХХІ СТ.
У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКОНАВЦІВ**

R. Pavlyuk

**THE SIGNIFICANCE OF SAXOPHONE ANTHOLOGIES AND MUSIC COLLECTIONS
BY UKRAINIAN AUTHORS OF THE LATE 20TH AND EARLY 21ST CENTURY
IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PERFORMERS**

Важливу роль у навчальному процесі підготовки саксофоністів відіграють хрестоматії та різножанрові нотні збірники, видані провідними саксофоністами-педагогами, як-от Ю. Василевич, О. Мельник, С. Новаковський та Н. Більська, О. Рукомойніков, оскільки забезпечують системне ознайомлення студентів з різноманітним репертуаром, формують навички інтерпретації творів різних жанрів і епох, сприяють розвитку технічних і художньо-виразових можливостей майбутніх виконавців. Вони виступають важливим методичним підґрунтям, що поєднує навчальну, виховну та професійну складові підготовки майбутнього музиканта.

Методико-педагогічний доробок Ю. Василевича представлений низкою навчальних програм, серед яких: «Музичний інструмент саксофон» для початкових